

OOST-VLIELAND

Gezelligheid troef

AANKOMEN OP EEN WADDENEILAND IS ALTIJD LEUK, MAAR DE AANKOMST OP VLIELAND IS MEMORABEL: EEN LANGE GROENE DIJK MET DAARACHTER RODE DAKEN ONDER BESCHERMING VAN EEN DUIN WAAROP EEN VUURTOREN STAAT.

Zodra je voet aan wal zet, voel je je al welkom, want je loopt meteen het dorp binnen. Oost-Vlieland bestaat eigenlijk uit één straat die van de haven naar de vuurtoren loopt. Maar het is wel een heel leuke straat. Kleine visserstuintjes en commandeurswoningen worden afgewisseld met 19e-eeuwse hotels. Overal zitten winkels, cafés, restaurants ... En natuurlijk fietswinkels, want ga je naar Vlieland, dan moet je je auto in Harlingen achterlaten. Dit bepaalt mede de prettige sfeer: zowel toerist als bewoner fietst over het eiland, door de Dorpsstraat wordt gewandeld - of beter: geflaneerd. En maak je geen zorgen over de rest van het eiland, want alles wat er gebeurt, gebeurt in Oost-Vlieland.

BIJZONDERE BEWONER

Vlieland heeft nog een echte 'pietenwipper'. Jan Soek levert zeepieren aan de plezier-vissers. Hij woont op de Regna in de haven van Vlieland. Zodra het wad droogvalt, trekt hij zijn laarzen aan en gaat hij met zijn vork en zijn hond Hessel het wad op om pieren te zoeken.

HOOGTEPUNTEN

- Sommige delen van de Nicolaaskerk (1607) zijn gemaakt van juthout, zoals een paar kerkbanken en een paneel van de preekstoel.
- Het Arnhuis ving in de 17e eeuw bejaarde vissers, arme bewoners en wezen op en heeft tot 1950 als armenhuis gefunctioneerd. Nu kun je er heerlijk eten. arnhuis.com

- Tromp's Huys is een museum over de geschiedenis van Vlieland. Van oude zee-kaarten en scheepsmodellen tot een kleine tentoonstelling over de dichter Slauerhoff.
- Vanaf de Vuurtoren kun je bij helder weer wel 40 kilometer ver kijken en zie je Texel, Terschelling en de Friese en Noord-Hollandse kust. Als de vlag wappert, is de vuurtoren geopend om te beklimmen.

LOKALE SPECIALITEITEN

Cranberry's, Vlielandse dummpjes (roomboterkoekjes), vliedlntje (koffiebroodje), Fortuna-bier, zeewierkaas en Schuttersbitter.

WEETJES

De vuurtoren van Vlieland zie je al van kilometers afstand. Maar wist je dat hij zelf maar 16 meter hoog is? Hij staat wel op de 42 meter hoge Vuurboetsduin, een van de hoogste duinen van Nederland.

IN DE OMGEVING

Waddenveer en Eilandhopper zijn bootverbindingen tussen de eilanden. Waddenveer De Vrienschap vaart tussen Vlieland en Texel en organiseert zeehondentochten (waddenveer.nl); zefschip de Eilandhopper verbindt Vlieland met Terschelling (eilandhopper.nl). De Vliehorexpres neemt je mee op safari naar de 'Sahara van het Noorden', de Vliehors, een zandvlakte aan de westkant van het eiland. Met honderd procent kans op het spotten van zeehonden en een bezoek aan het Reddingstuintje. vliehorsexpres.nl

ETEN & DRINKEN

Strandpaviljoen 7 Badhuys
Badweg 3, 8899 BV Vlieland
0562 451 992, www.badhuys.com

De Lutline

Dorpsstraat 114-116, 8899 AM Vlieland
0562 451 477, www.de-lutline.nl

OVERNACHTEN

Hotel Bruln
Dorpsstraat 88, 8899 AL Vlieland
0562 451 828, badhotelbruln.nl

Hotel De Wadden

Dorpsstraat 61, 8899 AD Vlieland
0562 452 626, westcothotels.nl

WANDELEN EN FIETSEN

Een mooie fietsroute over het eiland laat je de mooiste plekken zien en begint in Oost-Vlieland: anwb.nl/vlielandroute.

MARKTEN & EVENEMENTEN

- Into the Great Wide Open (eerste week van september) is een festival met muziek, kunst en film midden in de natuur. intothegreatwideopen.nl
- De Vuurtorenloop (april) combineert een uitdagende hardlooptocht met een unieke wandeling. Zo kan iedereen meedoen.
- Achter Dijk (derde zondag in juli) is een feest met een markt, zeemanskost, oesters, haring, gerookte vis, verhalen over vroeger en herinnering aan de zee.

Eigen vervoer Eigen vervoer is niet mogelijk, er rijden bussen vanaf de haven.
Boot Rederij Doeksen, Wadderpromenade 5, 8861 NT Harlingen, 088 900 08 88, rederij-doeksen.nl
Openbaar vervoer Station Harlingen
Informatie VVV Vlieland, Havenweg 10, 8899 BB Vlieland, 0562 451 111, vlieland.net

DE PAARDENREDDINGSBOOT VAN AMELAND

WINSUM

Het allermooiste dorp van Nederland

HET MOOIESTE PLEKJE VAN WINSUM IS MISSCHIEN WEL DE BOOG, EEN BAKSTENEN BRUG DIE DE TWEE KERNEN AAN DE WINSUM - WINSUM EN OBERGUM - MET ELKAAR VERBINDT.

Vanaf de brug kijk je over het kronkelende Winsummerdiep, over daken met rode dakpannen, oude kerktorens en twee molens die overal bovenuit torenen.

Winsum bestaat eigenlijk uit twee kernen, met elk eigen kerken en molens. In Obergum loopt onder aan de wierde waarop de Sint Nicolaaskerk staat een gezellige winkelstraat. Deze is door De Boog verbonden met het zonnige Boogplein in Winsum. Hieraan ligt de Gouden Karper - naar men zegt de oudste herberg van Nederland. Winsum is meer dan een dorp met mooie geveltjes, eeuwenoude kerken en molens, het Méft hier! Er zijn bruine cafés, terrassen langs het water, restaurants en een breed winkelaanbod. Het heeft stadse allure - niet voor niets brandden de Groningers het in 1581 plat om te grote ambities in de klem te smoren.

HOOGTEPUNTEN

- ▶ De synagoge uit 1879 werd al in 1934 gesloten vanwege het geringe aantal leden.
- ▶ De Sint Nicolaaskerk is gebouwd in de 13e eeuw op de wierde van Obergum en heeft nog een volledig intacte oostgevel.
- ▶ De 13e-eeuwse Torenerk heeft een spits uit de 17e eeuw. Het verhaal gaat dat de houten buitentrap is gebouwd zodat de soldaten van Napoleon de torenspits als uitkijkpunt konden gebruiken zonder de kerk in te gaan - de dominee had het hen verboden.

▶ De hoge voetbrug, de Jeneverbrug genoemd, kreeg zijn naam vanwege het café op de hoek van de Havenstraat vanwaar Obergumers op zondagen letwat aangeschoten terugkeerden naar Winsum.

LEUKE WEETJES

Op 10 mei 1940 werd de brug De Boog opgeblazen om de opmars van de Duitsers te vertragen. Na de capitulatie werd al op 25 mei besloten met de herbouw te beginnen. In 1941 was de nieuwe brug gereed.

LOKALE SPECIALITEITEN

Winsummer boogkaas, Winsummer boogje (gedistilleerd), éterbal en natuurlijk de poffert (een Groningse tulband).

IN DE OMGEVING

Winsum ligt aan het Winsummerdiep. De beste manier om het dorp en de omgeving te ontdekken, is vanaf het water. Bij Camping Marenland (marenland.nl) kun je fluiserbootjes en kano's huren om een mooi rondje om Obergum maken. Je ziet mooie rode daken, imposante molens op de hoge wierde, bruggen en natuurlijk vriendelijk groetende dorpsbewoners in hun achtertuin. Of je onderneemt een groter avontuur en vaart door het prachtige Groningse landschap richting het Rettdiep.

ETEN & DRINKEN

Herberg de Gouden Karper
Hoofdweg 5-W
9951 AA Winsum
059 574 40 60
goudenkarper.nl

OVERNACHTEN

Hotel (en camping) Marenland
Winsummerdiep 6
9951 CG Winsum
0595 442 750
marenland.nl

WANDELEN EN FIETSEN

Een echte 'stadswandeling' door het Allermooiste dorp van Nederland met twee kerken, twee molens en twee bruggen en mooie uitzichten over het Winsummerdiep.
arwb.nl/winsum

MARKTEN & EVENEMENTEN

- Wekelijkse markt is op dinsdagochtend.
- Op Poffertdag (april) proef je de beste poffert uit de omgeving.
- Baistemaart (3e maandag van oktober) is van oorsprong een paarden- en koeienmarkt, maar nu kun je er, naast groentewerk, ook kleinvee en lokale producten krijgen.

Eigen vervoer N361, N363

Openbaar vervoer Station Winsum

Informatie Visit Groningen, Regnerus Praediniusstraat 2, 9951 CB Winsum
0095 441 577, visitgroningen.nl

NEERIJNEN

Klein en verscholen tussen uiterwaarden en parkbos

DE BUZONDERE COMBINATIE VAN PARKBOS GRENZEND AAN RIVIERLANDSCHAP, MET VANAF DE ZOMERDIJK EEN INDRIJKWEKKEND UITZICHT OVER DE UITERWAARDEN EN DE IMPOSANTE PULERS VAN DE MARTINUS NIJHOFFBRUG IN DE VERTE, MAKEN DIJKDORP NEERIJNEN BUZONDER IN ZIJN SOORT.

De uiterwaarden langs de Waal worden al duizenden jaren bewoond. De grond was door overstromingen vruchtbaar en de rivier vormde een belangrijke handelsroute. Neerijnen wordt rond het jaar 1000 voor het eerst genoemd als dorp. Wanneer de bedijningen aan het einde van de middeleeuwen klaar zijn, ontstaan hierachter versterkte boerderijen en later kastelen. Uit deze tijd stamt ook Kasteel Neerijnen, hoewel het pas rond 1600 zijn huidige vorm heeft gekregen. Sindsdien is het dorp nauwelijks gegroeid en omdat de autochtone bevolking langzaam verdween, met in haar kielzog de middenstand, ontbreekt het aan winkelstraten of woonerven. Het piepdome Neerijnen ligt verscholen achter een hoge dijk en oude bomen. De beste manier om het dorp te benaderen, is vanaf de autovrte Waalbandijk. Hier duik je van de zonnige bloemendijk, via een statige eikenlaan, de bossen in. Aan het einde van de laan doemen kasteel en kerk op.

BIJZONDERE BEWONER

Jozef van den Berg leeft al ruim vijftientwintig jaar als monnik en kluzenaar. Hij woont in een uitgebouwde theaterkist van twee bij vier meter, behangen met iconen, verwarmd door houtvuur, verlicht door kaarsen. Met een beetje geluk kom je hem gewoon op straat tegen.

HOOGTEPUNTEN

- Kasteel Neerijnen stamt uit de 17e eeuw en was tot 2019 in gebruik als gemeentehuis.

- De Nederlands-hervormde kerk dateert uit 1865 en valt op door zijn okergele kleur en bijzondere neogotische stijlelementen.
- Het Stroomhuis is een in 1951 gebouwd 'schakelhuis' van de voormalige provinciale energiematschappij PGEM. Het is nu een cultureel centrum met een café-restaurant en TOP-startpunt voor wandelingen in de omgeving.

WEETJES

De prachtige kasteeltuin van Neerijnen is door vrijwilligers hersteld en wordt sindsdien elke zaterdagochtend door wel twintig man met veel liefde onderhouden. Het is een waar lustoord met oude kassen, prachtige rozenhagen en bijzondere bloemen en planten - de kerk vormt een mooi decor.

IN DE OMGEVING

Kasteel Waardenburg vormde tot 1974 één landgoed met Kasteel Neerijnen. Dit werd eeuwenlang besteed door adellijke families. Je loopt door een prachtig park (in 1822 aangelegd door de beroemde tuinarchitect Leonard Springer) en ziet door de coulissen van het landschap het 17e-eeuwse kasteel tevoorschijn komen. Loop vervolgens de dijk op om de zeldzame zeskantige korenmolen Waardenburg te bewonderen - er zijn er nog maar acht van in Nederland. Op vrijwillige basis wordt graan gemalen en op afspraak kun je de molen bezoeken. (Peter Blom: 06 107 52 582)

De Rijswaard is een van de waardevolste uiterwaarden van Nederland. Je vindt er meer dan driehonderd wilde-plantensoorten zoals karwij, kattendoorn en veldsalle. Over een gemaaid pad loop je door deze natuurpracht zo naar de Waal.

ETEN & DRINKEN

Het Stroomhuis
Van Pallandtweg 1
4182 CA Neerijnen
stroomhuisneerijnen.nl

MARKTEN & EVENEMENTEN

- Planten- en boekenmarkt op het voorplein van Kasteel Neerijnen (tweede weekend in juni).
- Tijdens de pompoenmarkt in de kasteeltuin (tweede zaterdag in september) worden ook jams, chutneys en fruit uit eigen tuin verkocht.

Eigen vervoer A2 afslag 16 Waardenburg
Openbaar vervoer Station Zaltbommel/Tiel, bus 248
Informatie RBT Rivierland, TOP Het Stroomhuis (zie Eten & drinken), rivierland.nl

VIJLEN

Het enige bergdorp van Nederland

HET PITTORESKE BERGDORPJE VIJLEN LIGT OP EEN PLATEAU VAN WEL 195 METER HOOGTE EN IS DAARMEET HOOGSTGELEGEN DORP VAN NEDERLAND. DE SINT MARTINUSKERK, DIE DOOR ZIJN LIGGING OP EEN UITLOPER OP HET PLATEAU AL VAN VERRE ZICHTBAAR IS, IS DE HOOGSTGELEGEN KATHOLIEKE KERK VAN NEDERLAND.

Vanaf Vijlen kijk je uit over steele heuvelingen, geniet je van prachtige panorama's, zie je lammetjes grazen in sappige weilanden en wandel je door schaduwrijke bossen. Het idyllische centrum, op het hoogste punt bij de kerk, heeft een buurtwinkel, bakker, bloemist, kapper en dorpskroeg Auberge 'A gen Kirk'. Hier heerst het dorpsgevoel: de schitterend marceert, de harmonie speelt bij nagenoeg elke gelegenheid en bij alles is de pastoor aanwezig. Verder zijn er fietsers, heel veel fietsers. Maar dat is begrijpelijk, want voor een Nederlandse bergetappe zul je echt naar Vijlen moeten. Stel je afslinngen, haarspeldbochten en zelfs een vals plat: vanaf het Vijlenerbos duik je over de Epenbaan het dal in alsof je meedoet aan de Tour. Terug gaat het vanaf Epen bijna 5 kilometer omhoog en daarmee is de Camerig officieus de moeilijkste klim van Nederland.

HOOGTEPUNTEN
 ▶ Op de plek waar nu de 19e-eeuwse Sint Martinuskerk staat, stond tot 1860 het middeleeuwse Sint Clodulfuskerkje. Met een torenspits van 65 meter torent de kerk ver boven het landschap uit.

LOKALE SPECIALITEITEN
 Appelstroop, honing, bier, Sint-Martinuswijn, wild, nunkesvlaad, zuurvlies.

WEETJES
 Als je Vijlen beter wilt leren kennen, kijk dan naar de documentaire die gemaakt is ter ere van het duizendjarig bestaan van het dorp: bergdorpje.nl/de-film.

IN DE OMGEVING
 In 2019 is Wijn domein Sint Martinus wederom uitgeroepen tot beste wijngaard van Nederland en België. Je kunt tussen de ranken wandelen en wijn proeven in het ondergrondse wijnkenniscentrum. wijn domeinmartinus.nl
 De Vijlenerbossen beginnen al vlak buiten het dorp. Ze zijn diep, donker en oud. Als je hier doorheen rijdt of -loopt, vergeet dan niet een pittstop te maken bij 't Higgende Hert - een ervaring!

Eigen vervoer A76 afslag 7 Simpelveld, N281 richting Vijlen
Openbaar vervoer Bus 350 Maastricht - Aken, Bus 59 vanuit Vaals
Informatie Visit Zuid-Limburg, Maastrichterlaan 73-A, 6291 EL Vaals
 0900 555 97 98, visitzuidlimburg.nl

Bij Vijlen hoort een aantal gebuchten waarvan Camerig en Cottessen onwaarschijnlijk mooi zijn. Veel vakwerkhutten zijn bewaard gebleven, zoals de carréboerdertj Bellet in Cottessen uit de 13e eeuw.

ETEN & DRINKEN
 Auberge 'A gen Kirk'
 Vijlenberg 115, 6294 AS Vijlen
 06 13 132 909, agenkirk.nl

Boscafé 't Higgende Hert
 Charles 23, 6294 NG Vijlen
 043 306 24 99, boscafe.nl

OVERNACHTEN
 Hotel Restaurant Vijlert Hof
 Hillenshagerweg 2, 6294 AP Vijlen
 034 306 1730, vijlert.hof.nl

WANDELEN EN FIETSEN
 Stap op de fiets en ontdek het mooiste én lekkerste wat Zuid-Limburg te bieden heeft. Van typisch Limburgse vialen en vers fruit tot bier en wijn van topklasse. Let op: de route passeert enkele pittige heuvelingen. Een e-bike is dan ook aan te raden. anwb.nl/limburgselekkerrijden

MARKTEN & EVENEMENTEN
 • Tiroler 'Stimmungsmusik', dansen, bier en afsluiten met een vuurwerkshow, dat is in het kort het Koelfeest (juli).
 • Wijn op het land is een jaarlijks culinair evenement (half sept. - begin okt.) op Wijn domein Sint Martinus.